עין משפט נר מצוה

קב א מיי' פכ"ב מהל' איסורי ביאה הל' ב טוש"ע אה"ע סי' כד :

קבא ב מיי' שם הל' ט טוש"ע אה"ע סימן כב סעיף ב :

קבב ג ד מיי' פכ"א מהל' איסורי ביאה הלכה ז טוש"ע אה"ע סימן כא סעיף ז :

קבג ה טוש"ע שם סעי' ה בהג"ה :

מסורת הש"ס

תיב שפיר. שב כהוגן שלא המאיסנו : **הבו לי כסא.** מזגו לי כוס : **אכמר.** שוטי"ר בלע"ז : **שדא ביה כיחו.** השליך בתוכו את כיחו ליחה היולאה מן הריאה : **נחרו ביה.** געלו בו : **שקא.** הוא החזיק עלמו כמת : **שקא.** הלקיח כמו שקל : **שמעו דקאמרי פלימו קטל גברא.** השמיעו לאנשי ביתו קול יולא מבחוץ (ג) ואומרים פלימו קטל גברא : **ערק.** פלימו כסבור שבאים עליו נוגשי המלך להורגו : **טשא.** נחבא בבית הכסא חוץ לעיר : **חוייה.** שטן לפלימו דמלטער : **מאי טעמא אמרת הכי.** למה הורגלת לקללני : **אלא היכי נימא.** לדוחק מעלי שלא תחטיאני :

אביי מכלי להו מכולה דברא. נראה דהני אמוראי חומרא בעלמא קא עבדי (ז) ואנן קיימא לן כרבנן דרבי יהודה (לקמן דף פב.) דאמרו לו לא נחשדו ישראל לא על משכב זכור ולא על הבהמה :

תורה אור

תיב שפיר, אמר ליה הבו לי כסא, יהבו ליה כסא, אכמר שדא ביה כיחו, נחרו ביה, שקא ומית, שמעו דהוו קאמרי פלימו קטל גברא, פלימו קטל גברא, ערק וטשא נפשיה בבית הכסא, אזיל בתריה, נפל קמיה, (כי) חזייה דהוה מצטער גלי ליה נפשיה, אמר ליה מאי טעמא אמרת הכי? ואלא היכי אימא? אמר ליה לימא מר רחמנא נגער ביה בשטן. רבי חייא בר אשי הוה רגיל כל עידן דהוה נפל לאפיה הוה אמר הרחמן יצילנו מיצר הרע. יומא חד שמעתינהו דביתהו, אמרה מכדי הא כמה שני דפריש ליה מינאי, מאי טעמא קאמר הכי? יומא חדא הוה קא גריס בגינתיה, קשטה נפשה חלפה ותניא קמיה, אמר לה מאן את? אמרה אנא חרותא דהדרי מיומא, תבעה, אמרה ליה איתי ניהליה להך רומנא דריש צוציתא, שוור אזל אתייה ניהלה, כי אתא לביתיה הוה קא שגרא דביתהו תנורא, סליק וקא יתיב בגויה, אמרה ליה מאי האי? אמר לה הכי והכי הוה מעשה, אמרה ליה אנא הואי, לא אשגח בה עד דיהבה ליה סימני, אמר לה אנא מיהא לאיסורא איכווני. כל ימיו של אותו צדיק היה מתענה עד שמת באותה מיתה. דתניא אישה הפרם וה' יסלח לה במה הכתוב מדבר? באשה שנדרה בנזיר ושמע בעלה והפר לה והיא לא ידעה שהפר לה בעלה והיתה שותה יין ומטמאה למתים. רבי עקיבא כי הוה מטי להאי פסוקא הוה בכי, אמר: ומה מי שנתכוין לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר טלה אמרה תורה צריכה כפרה וסליחה, מי שנתכוין לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר על אחת כמה וכמה. כיוצא בדבר אתה אומר ולא ידע ואשם ונשא עונו, כשהיה רבי עקיבא מגיע לפסוק זה היה בוכה: ומה מי שנתכוין לאכול שומן ועלה בידו חלב אמרה תורה ולא ידע ואשם ונשא עונו, מי שנתכוין לאכול חלב ועלה בידו חלב על אחת כמה וכמה. איסי בן יהודה אומר ולא ידע ואשם ונשא עונו על דבר זה ידוו כל הדווים: מתייחד אדם עם אמו: אמר רב יהודה אמר רב אסי מתייחד אדם עם אחותו ודר עם אמו ועם בתו. כי אמרה קמיה דשמואל אמר אסור להתייחד עם כל עריות שבתורה ואפילו עם בהמה. תנן מתייחד אדם עם אמו ועם בתו וישן עמהם בקירוב בשר, ותיובתא דשמואל? אמר לך שמואל וליטעמיך הא דתניא אחותו וחמותו ושאר כל עריות שבתורה אין מתייחד עמהם אלא בעדים, בעדים אין, שלא בעדים לא, אלא תנאי היא, דתניא אמר רבי מאיר הזהרו בי מפני בתי, אמר רבי טרפון הזהרו בי מפני כלתי, ליגלג עליו אותו תלמיד. אמר רבי אבהו משום רבי חנינא בן גמליאל: לא היו ימים מועטים עד שנכשל אותו תלמיד בחמותו. אפילו עם בהמה. אביי מכליליה מכולה דברא, רב ששת מעבר ליה מצרא, רב חנן מנהרדעא איקלע לרב כהנא לפום נהרא חזייה דיתיב וקא גרס וקיימא בהמה קמיה, אמר ליה לא סבר לה מר אפילו עם בהמה? אמר ליה לאו אדעתאי. אמר רבא מתייחד אדם עם שתי יבמות ועם שתי צרות עם אשה וחמותה [א] עם אשה ובת (א) בעלה עם אשה ותינוקת שיודעת טעם ביאה ואין מוסרת עצמה לביאה: הגדילו זה ישן בכסותו וכו': וכמה? אמר רב אדא בר רב עזא אמר רב אסי תינוקת (ב) בת תשע שנים ויום אחד תינוק בן שתים עשרה שנה ויום אחד. איכא דאמרי תינוקת בת שתים עשרה שנה ויום אחד תינוק בן שלש עשרה שנה ויום אחד. וזה וזה כדי שיהיו שדים נכונו ושערך צמח. אמר רפרם בר פפא א"ר חסדא לא שנו אלא שאינה בושה לעמוד לפניו ערום, אבל בושה לעמוד לפניו ערום אסור, מאי טעמא? יצר אלבשה. רב אחא בר אבא איקלע לבי רב חסדא חתניה, שקליה לבת ברתיה אותבוה בכנפיה, אמר ליה לא סבר לה מר דמקדשא? אמר ליה עברת לך אדרב, דאמר רב יהודה אמר רב ואיתימא רבי אלעזר אסור לאדם שיקדש את בתו כשהיא קטנה עד שתגדיל ותאמר בפלוני אני רוצה. מר נמי עבר ליה אדשמואל, דאמר שמואל אין משתמשים באשה. אמר ליה אנא כאידך דשמואל סבירא לי, דאמר שמואל

הכל

דפריש מינאי. מחמת זקנה ומה ירא מילר הרע : **קשטה נפשה.** בתכשיטיה קישוטי בשמים ואפרסמון : **חלפה ותני קמיה.** עברה לפניו ושנתה פעם שניה : **אנא חרותא.** שם זונה ניכרת בעיר : **דהדרי מיומא.** שחזרתי היום הלום : **דריש צוציתא.** ענף קטן שבגובה הדקל : **שוור.** קפץ : **קא יתיב בגוויה.** להמית את עצמו : **אישה הפרם.** (ד) לריכין סליחה : **במה הכתוב מדבר.** מאחר שאישה הפרם (שעברה) ומה זו סליחה : (ה) (והיא) **שותה ביין.** מיד ואף על פי שבהיתר, כיון שהיא לאיסור נתכוונה לריכה סליחה : **כל הדווים.** שיש להם לב לדוות ידוו על זה שאינו מתכוין ויש כאן נשיאות עון : **מתייחד עם אחותו.** לפרקים אבל אינו דר תמיד ביחוד אללה בבית : **ודר עם אמו או עם בתו.** דלא תקיף ילריה עלייהו, דאהנו ביה אנשי כנסת הגדולה דלא מגרי בקרובתא נוכי כחלינהו ונקרינהו לעיניה כו' (סנהדרין דף סד.) : תנאי היא גרסינן : **אמר ר' טרפון.** לאנשי ביתו הזהרו בי להיות עמי ועם כלתי שלא אתייחד עמה : **מכלליה מכולה דברא.** כשהיה הולך בשדה בגירסא לייחוד היה מונע הבהמות מכל השדה ד"א שאינו מניח להיות רועה והבהמות בשדה אחד : **שתי יבמות.** נשי שני אחין שסונאות זו את זו כשתי לרות שדואגות שמא תפול ליבום לפני בעלה ותיעשה לה לרה, (ו) אשה ולרתה ואשה וחמותה ובת חמותה ובת בעלה כולן שונאות זו את זו וטעמא מפרש ביבמות בפרק האשה שהלכה (דף קיז.) : **שיודעת טעם ביאה.** כלומר מה היא ביאה שתדע לספר דברים בשוק : **ואינה מוסרת עצמה לביאה.** מתוך קוטנה עדיין לא לבשה ילר הילכך אין כאן משום דעת קלה שלא תהא נוחה להתפתות : **תינוקת בת תשע שנים ויום אחד.** והביאה שערות דהיינו היכא שדים נכונו ושערך למח הוא דמגרו בה וסבר לה כמאן דאמר (נדה דף מו.) בת תשע שנים ויום אחד שהביאה שערות סימן הן מכאן ואילך אבל קודם לכן שומא, ותינוק בן י"ב שנה ויום אחד קרי ליה הגדיל ולא יישן עם אמו בקירוב בשר : **זה וזה.** בין ללישנא קמא בין ללישנא בתרא להתינוקת בעינן שדים נכונו בסימני נערות בסימנין [שבדדים] דהיינו בוחל כדתנן במסכת נדה (דף מז.) בוחל אלו ימי הנעורים ושערך למח אלא דללישנא קמא אי אתיא שערות מתשע שנים ולמעלה הוי סימן גמור וללישנא בתרא הוי שומא עד בת שתים עשרה שנים ויום אחד : **בושה לעמוד לפניו.** בידוע שיש בה טעם ביאה : **לא סבר לה מר דמקדשא.** אין הדוגי יודע שהיא מקודשת ויש לו להתרחק מאשת איש :

הכל

תוס' ר"י הזקן

שני אנשים : שתי יבמות נשי שתי אחים וכולן שונאות זו את זו כדמפרש טעמא ביבמות פ' האשה שהלכה : טעם ביאה. שמכרת ענין ביאה ואינה מוסרת עצמה לביאה מתוך קוטנה הילכך אין כאן משום דעת קלה. וזה וזה בין לישנא קמא [ובין] לישנא בתרא דס"ל ללישנא קמא דמתשע שנים ויום אחד בקטנה וי"ב ויום אחד בקטן הוו שתי שערות סימן : בושה. שיש בה צד טעם ביאה הילכך לא ישן עמה בקרוב בשר אף על פי שהיא קטנה עדיין בהלכות הרי"ף הכי איתא לא שנו אלא דמקדשא אבל לא מקדשא לית לן בה א) ונראה דה"פ ל"ש דקטנה [illegible] לעמוד ערומה אסור לישן עמה בקרוב בשר דוקא כשהיא מקודשת שיש בה צד טעם ביאה. ונראה שפירש הרי"ף טעם ביאה ב) : אותבה בכנפיה. שישן עמה בקרוב בשר שהניחה תחת בגדי משתו :

רווק

א) עי' בר"ן וברא"ש מ"ש על דברי הרי"ף ז"ל בזה. ב) נראה דחסר כאן איזה תיבות.

[נ"ל כד חוויה דהוה מצטער כו']

[נזיר כג.]

הגהות הב"ח

(א) גמ' עם אשה וחמותה עם אשה ובת חמותה עם אשה ובת בעלה : (ב) שם תינוקת בת תשע. נ"ב עיין באשר"י [illegible] : (ג) רש"י ד"ה שמעו וכו' מבחוץ לועקים ואומרים : (ד) ד"ה אשה הפרם לריכין סליחה : (ה) ד"ה והיא שותה ביין [illegible] : (ו) ד"ה שתי יבמות וכו' [illegible] : (ז) תוס' ד"ה אביי וכו' דאנן :

ס"א נהרא

[ברכות כו. וש"נ]

ברכות כד.

הגהות הגר"א

[א] גמ' עם אשה וחמותה עם אשה ובת חמותה עם אשה ובת בעלה כצ"ל :

לעיל מא.

לעיל ע.

נזיר כג. ע"ש

[נ"ל מכלי להו פי' מגלם להו . ערוך ערך כל ג']

ס"א חנן בר רבא